

Posudok rigorózneho práce

Autor: Mgr. Štěpánka Křišicová

Název: Systém náhradní rodinné péče v ČR: Problematika pěstounské péče a pěstounské péče na přechodnou dobu

Oponent: Mgr. Barbara Valešová Malecová, PhD.

Autorka sa vo svojej rigorózneho práci venovala zaujímavej a aktuálnej téme pěstúnskej starostlivosti s dôrazom na pěstúnsku starostlivosť na prechodnú dobu. Práca je prevažne teoretického charakteru, neobsahuje empirickú či výskumnú časť.

Po formálnej stránke práca vykazuje viaceré nedostatky. Úprava stránky nie je obvyklá - hlavné kapitoly nezačínajú na novej stránke, text je na viacerých miestach neupravený (niekde je prvý riadok správne odsadený, na viacerých miestach ale toto odsadenie chýba), používanie zvýraznenie písma (tučné, kurzíva) je bez logiky. Za najväčší nedostatok pokladám nesprávne citovanie. Autorka všetky citácie v texte uvádza ako parafrázy (teda uvádza iba autora a rok a nie aj stránku), napriek tomu, že na viacerých miestach je text v úvodzovkách, čo podľa normy znamená, že sa jedná o citovaný text. Ďalej citovanie z internetových zdrojov uvádza v nesprávnej forme.

Po obsahovej stránke práca prináša ucelený pohľad na náhradnú rodinnú starostlivosť, hlavne teda na pěstúnsku starostlivosť. Chýba však nejaká hlbšia analýza poznatkov alebo ich komparácia. Práca je členená do 8 teoretických kapitol (a úvod, záver a zoznam použitej literatúry). Viaceré kapitoly sú doplnené krátkymi ilustratívnymi príbehmi pěstúnskych rodín, ktoré sú príjemným spestrením textu.

Prvá kapitola teoreticky vymedzuje základné pojmy, informácie pochádzajú prevažne z príslušných zákonov.

Druhá kapitola sa zaoberá historickým vývinom náhradnej starostlivosti. Táto kapitola je spracovaná kvalitne, ale vzťahuje sa na ňu výhrada nesprávnej citácie.

Tretia kapitola sa podrobne venuje systému náhradnej starostlivosti v ČR. Niektoré informácie však autorka vzťahuje k hl.mestu Praha. V celej práci však nie je uvedený dôvod, resp. zámer tohto zúženia.

Štvrtá kapitola sa zameriava na systém náhradnej starostlivosti v zahraničí – konkrétne Slovensko, Rakúsko, VB, Francúzsko, Nórsko, Dánsko a Bulharsko. Nie je však jasné, prečo autorka vybrala práve tieto štáty a čo na nich chcela demonštrovať. Táto časť práce nie je spracovaná na dobrej úrovni. Jednak autorka nepoužíva príslušné zahraničné zdroje, ale pracuje s českými publikáciami, kde už iný autor daný systém popísal. V niektorých častiach, ale autorka necituje žiadny zdroj, takže nie je zrejmé odkiaľ informácie čerpala. Ďalšou výhradou je, že pri jednotlivých štátoch sa autorka ani nepokúsila o komparáciu so systémom náhradnej starostlivosti v ČR.

Piata kapitola sa podrobnejšie venuje pestúnskej starostlivosti. Je spracovaná kvalitne, aj keď niektoré informácie sa opakujú z predchádzajúcich kapitol. Podkapitola 5.6. obsahuje 3 príbehy detí z pestúnskych rodín, ktoré autorka nazvala kazuistikami. Autorka však neuvádza žiadnu metodológiu ako získavala dáta, ako tieto „kazuistiky“ spracovávala a čo je ich zámerom. Kazistiky sú cca 1 stranové (a kratšie, skoro rovnako dlhé ako ilustratívne príbehy), ku ktorým autorka pridáva krátke analýzy prípadu. Avšak tieto analýzy sú skôr všeobecné a iba čiastočne sa týkajú konkrétneho prípadu.

Šiesta kapitola sa bližšie zaoberá pestúnskou starostlivosťou na prechodnú dobu. Táto kapitola je spracovaná po obsahovej stránke precízne, opakujú sa nedostatky v citáciách. Podkapitola 6.6. obsahuje ďalšie 3 príbehy detí z pestúnskych rodín na prechodnú dobu – „kazuistiky“, ku ktorým je pripojená analýza prípadu. Výhrady sú podobné ako k predchádzajúcim kazuistikám. Analýzy sú pomerne subjektívne a vychádzajú skôr z postojov autorky než z danej kazuistiky. Príklad strana 79 – text z kazuistiky: *„Po oslovení zájemců o osvojení se začal připravovat Jeníkův přechod do nové rodiny. Vše šlo poměrně hladce, a po několika týdnech si noví náhradní rodiče odváželi od přechodných pěstounu Jeníka jako svého syna“*. Z týchto kusých informácií autorka vydedukovala nasledovné (s. 79): *„Velmi pěkně zde můžeme vidět i proces předávání dítěte do nové rodiny – probíhal postupně, po dohodě všech zúčastněných stán.“* Pritom v kazuistike nenájdeme žiadne podrobnosti o procese odovzdávania dieťaťa.

Siedma kapitola sa zameriava na „doprovázející“ organizace, kde ich autorka vymedzuje a následne ponúka zoznam týchto organizácií na území Hlavného mesta Prahy a v Stredočeskom kraji. Tieto organizácie autorka porovnáva v 5 aktivitách – službách v zmysle, či danú službu poskytujú alebo nie. Následne ich autorka v krátkosti charakterizuje. Chýba ale charakteristika 3 organizácií uvedených v tabuľke. Autorka nevysvetlila, prečo sa zameriava iba na túto oblasť. Ďalej nie je úplne jasné ako vyberala jednotlivé organizácie, resp. z akého zoznamu MPSV vychádzala.

V poslednej kapitole sa autorka teoreticky venuje príprave pestúnov, kde popri teoretickom vymedzení uvádza aj popis 2 konkrétnych prípravných programov. Autorka sa v úvode práce vyslovila, že v tejto oblasti vidí veľkú príležitosť pre špeciálnych pedagógov. Preto som očakávala, že autorka v tejto časti uviedla aj vlastný návrh možností špeciálnych pedagógov v príprave pestúnov. Bohužiaľ sa autorka o tom ani nezmienila.

Záver: Práca kompletizuje poznatky o náhradnej rodinnej starostlivosti (s dôrazom na pestúnsku starostlivosť) získané prevažne z domácich publikácií. Uvedené bolo aj cieľom práce, tak ako ho vymedzila autorka v úvode práce, takže stanovený cieľ bol dosiahnutý. Nakoľko rigorózne práce môžu byť teoretického charakteru, tak napriek uvedeným výhradám, práca spĺňa požiadavky kladené na tento typ záverečných prác a preto ju odporúčam k obhajobe.

V Prahe, dňa 6.1.2016

Mgr. Barbara Valešová Malecová, PhD.